

De rozencollectie in Arboretum Belmonte te Wageningen

Tekst en fotografie - Piet Bakker

De rozencollectie in Wageningen behoort tot de grootste en belangrijkste van de wereld. Zij is onderdeel van de Nationale Plantencollectie (zie: www.botanischetuinen.nl) en als speerpuntcollectie internationaal gezien zeer waardevol.

Naast een paar honderd verschillende soorten en variëteiten wilde rozen uit Europa, Noord-Amerika en Azië groeien hier diverse historische rozen die door eeuwenlange kruising, mutatie en selectie zijn ontstaan uit een klein aantal wilde soorten. Verscheidene van deze oude cultuurvariëteiten zijn niet meer in de handel verkrijgbaar. De rozencollectie is grotendeels in de jaren tachtig van de twintigste eeuw verzameld door rozenexpert Jan Belder. Dankzij zadenuitwisseling met botanische tuinen in de hele wereld is een omvangrijke verzameling ontstaan die nog steeds belangrijk is voor het werk van rozenkwekers.

Aanvankelijk was de collectie verspreid over twee locaties. De meeste rozen stonden in Arboretum De Drieyen (het zogenaamde 'kleine arboretum'). In 2011 zijn de meeste struiken overgeplant naar Belmonte (het 'grote arboretum'). Daar zijn nu circa 700 verschillende accessies (herkomsten) aanwezig. Bovendien zijn er type-exemplaren

aanwezig van enige cultivars die in dit arboretum zijn ontstaan. Uniek is de zogenaamde Doorenbos-collectie die een aantal vormen van de duinroos (*Rosa spinosissima*, synoniem *Rosa pimpinellifolia*) bevat.

Verzameling bedreigd en gered

De universiteit besloot in 1987 om het onderhoud tot een minimum te beperken. In 2009 besliste Wageningen UR dat de rozencollectie niet meer nodig was voor onderwijs en onderzoek. Dankzij een actie van de Nederlandse Tuinenstichting en de Nederlandse Rozenvereniging raakte de universiteit ervan overtuigd dat het om een unieke collectie ging. Sinds 2011 staan de rozen op één locatie en zijn ze veilig onder de hoede van de inmiddels opgerichte Stichting Belmonte Arboretum.

Evenals op de vorige locatie staan alle rozen op Belmonte kriskras door elkaar. Er zal een plan worden uitgewerkt om de rozen op een aantrekkelijke en overzichtelijke manier te presenteren. Bovendien wordt een deelcollectie inheemse rozen van Nederland toegevoegd.

Belang voor rozenkwekers

De rozencollectie is nog steeds van belang voor het veredelingswerk van rozenkwekers. Alle moderne rozen bezitten namelijk een zeer smalle genetische basis; wilde soorten vormen een onmisbare bron voor het inkruisen van eigenschappen die de ziekteresistentie en winterhardheid van nieuwe tuinrozen kunnen verbeteren. Ook zijn in de collectie mogelijkheden voor de keuze van nieuwe rozenonderstammen aanwezig.

Namens de Nederlandse Tuinenstichting en de Nederlandse Rozenvereniging heeft Piet Bakker zitting in de collectiecommissie van het Arboretum Belmonte te Wageningen. Dit artikel is een bekorte versie van het artikel dat in juni 2013 verscheen in het Bulletin van het Belmonte Arboretum Wageningen.

thema
rozen

De inheemse viltroos (*Rosa tomentosa*) is zeldzaam in ons land.

Dendroloog Doorenbos selecteerde de donkerrode *Rosa* 'Simon Doorenbos' uit een kruising met de inheemse witbloemige duinroos (*Rosa spinosissima*).